

ESÉLY SZOLGÁLTATÓ, SZAKKÉPZŐ ISKOLA
Pedagógiai Program
Melléklet

Környezeti Nevelési Program

Lőczy József
igazgató

Szekszárd, 2013 március 25.

TARTALOM

Oldal szám

1. BEVEZETÉS

2.

<i>1.1. A környezeti nevelés fogalma</i>	2.
<i>1.2. Az alapelveket szabályozó jogi háttér</i>	2.
<i>1.3. A közoktatási stratégiai célok figyelembevétele</i>	4.
2. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM	5.
<i>2.1. Az iskolai környezeti nevelés törvényi háttere</i>	5.
<i>2.2. Helyzetkép – az iskola belső helyzetképe, előélete</i>	5.
<i>2.3. Az iskola működése környezeti nevelési szempontból</i>	6.
<i>2.4. A tantárgyak lehetőségeinek kiegészítése az osztályfőnöki teendőkkel</i>	7.
<i>2.5. Iskolán kívüli együttműködés</i>	7.
<i>2.6. Erőforrások</i>	8.
3. ALAPELVEK, JÖVŐKÉP, CÉLOK	9.
<i>3.1. Alapelvek, jövőkép</i>	9.
<i>3.2. Konkrét célok</i>	11
<i>3.3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek</i>	12.
<i>3.4. Módszerek</i>	12.
<i>3.5. Taneszközök</i>	13.
<i>3.6. Iskolai környezet</i>	13.
<i>3.7. Kommunikáció</i>	13.
<i>3.8. Minőségfejlesztés</i>	14.
<i>3.9. Továbbképzés</i>	14.

1. Bevezetés

Számos, a világméretű környezeti válság felismerése óta megszületett, nemzetközi és hazai kezdeményezés, jogszabály alapozta meg azt a döntést, hogy

a környezeti nevelés kiemelt módon jelenjen meg a közoktatás fejlesztendő területei között. A közoktatásról szóló – többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény 48.§ (3) bekezdése értelmében az iskoláknak – nevelési programjuk részeként – kell elkészíteniük a környezeti nevelési programjukat.

1.1. A környezeti nevelés fogalma

„Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre. Ezért a környezeti nevelés:

- megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő ill. élettelen környezettel;
- kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére;
- felkelti az igényt, képessé tesz:
  - a környezet változásainak, jelzéseinek felfogására,
  - összefüggő rendszerben történő értelmezésre: a rendszerben felismerhető kapcsolatok megértésére;
  - a problémák megkeresésére, okainak megértésére;
  - kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, és ezáltal a lehetséges megoldások megkeresésére;
  - az egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére, vállalására környezeti kérdésekben;
  - a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.

(KöNKomP,2004)

„A környezeti nevelés olyan értékek felismerésének és olyan fogalmak meghatározásának folyamata, amelyek segítenek az ember és kultúrája, valamint az őt körülvevő biofizikai környezet sokrétű kapcsolatának megértéséhez és értékeléséhez szükséges készségek és hozzáállás kifejlesztésében. A környezeti nevelés hatást gyakorol a környezet minőségét érintő döntéshozatalra, személyiségformálásra és egy széles értelemben vett viselkedésmód kialakítására.

(IUCN, 1970)

1.2. Az alapelveket szabályozó jogi háttér

- *Az Egyesült Nemzetek Szervezetének 57. közgyűlése 2002. december 20-án a 2005-2014 közötti évtizedet a Fenntarthatóságra nevelés évtizedének nyilvánította. Vagyis a nemzetközi közösség egy teljes évtizedet szán annak a célnak az elérésére, hogy az oktatás minden szintjét és formáját áthassák a fenntarthatóság, a környezet-és az egészségvédelem alapértékei. E cél elérését nagymértékben szolgálják az iskolák környezeti- és egészségnevelési programjai.*

- *A hazai jogszabályi háttér az **Alkotmány** környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos paragrafusaiból vezethető le:*
18.§ A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.
70.§ A Magyar Köztársaság területén élőnek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.
- *Az Alkotmányban megfogalmazott alapelvek megvalósulását – többek között – az alábbi **jogszabályok** és intézkedések garantálják:*

A Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény) 54. § 1. cikkelye szerint „... minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”. Az ismeretek terjesztése és fejlesztése állami, illetve önkormányzati feladat.

Magyarország második Nemzeti Környezetvédelmi Programjában (2003-2008) önálló tematikus akcióprogram kapott helyet a környezettudatosság növelése érdekében.

A Nemzeti Fejlesztési Tervben a fenntarthatóságnak való megfelelés horizontális célként szerepel.

A Nemzeti Alaptantervről kiadott 243/2003. sz. kormányrendelet kiemelt fejlesztési feladatként definiálja a környezeti nevelést.

„A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti bálság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.”
(NAT 243/2003)

1.3. A közoktatási stratégiai célok figyelembevétele

Az iskolai környezeti nevelési programok akkor szolgálják igazán a diákok érdekeit, ha megvalósulásuk hozzájárul a közoktatás-fejlesztés stratégiai céljainak eléréséhez.

- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén: *A környezetről szóló tudás megszerzése során a diákok életközeli helyzetekben gyakorolják, erősítik az élethosszig tartó tanulás képességének fejlesztési folyamatában is nélkülözhetetlen kompetenciáikat (pl. értő olvasás, tudományos adatgyűjtés és elemzés, szóbeli információszerzés más emberektől, kommunikációs kompetencia).*
- Az oktatási esélyegyenlőtlenségek mérséklése: *A környezeti nevelési tevékenységek fontos elemei az esélyegyenlőtlenségek csökkentésének. A hagyományos óraszervezéstől eltérő tanulási formák sok lehetőséget adnak azon diákok érvényesülésére, fejlődésére is, akiket a hagyományos tanórai keretekben nem, vagy csak kevésbé sikerül aktivizálni, fejleszteni. A környezeti nevelés módszertani kínálatában a sajátos nevelési igényű tanulókat jól segítő módszerek is fellelhetők. A környezeti nevelés széles módszertani választéka garancia arra, hogy a környezeti nevelés keretein belül megoldható a diákokkal való differenciált foglalkozás, illetve az egyénre szabott pedagógiai módszerek alkalmazása.*
- Az oktatás minőségének fejlesztése: *A környezeti nevelésben alkalmazott módszerek sokfélesége és nem hagyományos jellege elősegíti a tanítás-tanulás folyamatának módszertani megújítását. A környezeti nevelés jelen-, illetve jövőorientáltsága pedig segíti a tanításközpontú pedagógiából a tanulásközpontúba való átmenetet.*
- A pedagógus szakma fejlődésének támogatása: *A környezeti nevelés az egyik legdinamikusabban fejlődő területe a pedagógiai gyakorlatnak, így az avval való foglalkozás nagymértékben támogatja a pedagógusszakma fejlődését.*

A környezeti nevelési program nem csak az iskola sikeres környezeti nevelési munkájának záloga, hanem nagymértékben hozzájárul az iskola egyéb célkitűzéseinek megvalósításához is. Szükségesnek tartjuk a környezeti nevelési program háromévente történő felülvizsgálatát, mert csak akkor tudunk megfelelni a rohamosan változó társadalmi igényeknek, ha magunk is változunk, s terveinket – köztünk a környezeti nevelési programot – is módosítjuk a változásoknak megfelelően.

2. Környezeti nevelési program

2.1. Az iskolai környezeti nevelés törvényi háttere

A törvényi hátteret a bevezetőben jellemeztük.

2.2. Az iskola belső helyzetképe, előélete

Az elmúlt évtized egyik meghatározó gondja az oktatásnak, hogy a szakiskolákba jelentkezők között sok az olyan fiatal, akinek egyedi gondoskodásra van szüksége. Ezen fiatalok jelentős része hátrányos családi körülmények között él, tanulási és magatartási problémáik vannak.

A Hátrányos Helyzetű Fiatalok Szakképesítéséhez Jutásának Támogatásáért Alapítványt 1998-ban hozták létre azzal a céllal, hogy minél több hasonló sorsú fiatalnak biztosítva legyen a szakmai képzés lehetősége.

Az „Esély” Szolgáltató, Szakképző Iskola évről-évre több fiatalnak biztosítja a tanulás lehetőségét. Azon dolgozunk, hogy a saját sorsukért tenni akaró fiatalok hagyják el intézményünket, akik ismerik a legújabb technológiákat és építőanyagokat.

Iskolánk tanárai készek a megújulásra, a legújabb ismeretek elsajátítására. Kezdenek kialakulni olyan hagyományok, amelyek tartalmazzak környezeti nevelési célokat.

A Szekszárd, külső peremén elhelyezkedő iskola sajátos helyet foglal el egy volt építőipari nagyvállalat területén. Tanuló termeink kulturált megjelenésükkel – önálló szakmankénti elosztással – jó felszereltséggel egy kiegyensúlyozott célirányos oktatás lehetőségét biztosítják.

A diákok számára meghatározó, hogy a „Mester” Szakképző, Átképző és Szolgáltató Kft. az elméleti képzéssel párhuzamosan, azzal összhangban – tanműhelyekben és különböző nagyságrendű építkezéseken – szakmunkástanulók gyakorlati képzését vállalta fel.

Épület és berendezése:

- az iskola világítása, fűtése, szigetelése energiatakarékos;
- megvannak a megfelelő termek, azok megfelelő fényviszonyai, sötétíthetők és megfelelő a hőmérsékletük;
- a mosdók viszonyai megfelelők;
- barátságos az iskola épülete, a tanulóknak jó érzés bemenni (pl. van szakmai dekoráció, faliújság, tablók, növények, padok, stb.);
- az iskolai technikai felszereltség: televízió, videó, magnó, CD lejátszó, írásvetítő, szerszámok, kézműves eszközök, stb.

Iskola udvara:

- nyitott és leaszfaltozott;
- vannak padok;
- belső, zárt udvar (zsibongó)

2.3. Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Az iskolában jelenleg a tantestület körülbelül egyharmada foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. Vannak akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladunk előre. A további munkában is szükség van a tapasztaltabb és fiatal kollégák együttműködésére. A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Fontosnak tartjuk, hogy a diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet csak okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért.

*Ezért fő célkitűzésünk, hogy
a tanulók:*

- sajátítsák el a szakmaspecifikus munkát és legyenek birtokában a környezetvédelmi ismereteknek;
- tudják kiemelni a szakma környezetterhelő hatásait, ismerjék a védekezés lehetőségeit (hulladékkezelés, stb);
- ismerjék a környezetbarát technológiákat, a környezetbarát technológiákat, a környezetbarát anyagokat, a termékek használatát;
- sajátítsák el az anyag- és energiatakarékos gazdálkodási módokat;
- látogassák meg a szakmához kapcsolódó (helyi) létesítményeket, figyeljék meg a helyes környezetvédelmi technológiákat a gyakorlatban;
- tudják mérni a környezetet károsító elemek hatásait szakmaspecifikus eszközökkel.

a tanulóknak:

- erősödjön meg az ökológiai szemlélet, legyenek képesek a tényeket szakmaspecifikusan kiegészíteni;
- alakuljon ki a munka- és technológiai fegyelem;
- alakuljon ki a modern rendszertani szemlélet a szakmai és környezetvédelmi oktatás során.

2.4. A tantárgyak lehetőségeinek kiegészítése az osztályfőnöki teendőkkel

A fiatalok osztályközösségi létének keretét általában az osztályfőnök teremti meg. Ő a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is. Az osztályfőnök személyisége, és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a diákok kialakuló, formálódó valóságképet. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlnövő elképzelései, a különböző iskolai programkínálatok. Az általános tájékozottsága, problémafelismerő és feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.

A környezet megóvására, szépítésére, otthonossá tételére, igényes gondos alakítására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

2.5. Iskolán kívüli együttműködés

- *Fenntartó: Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmény profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés - az iskola egész életén belül – a környezeti nevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje.*
- *Civil szervezetek: A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat. Tantestületünk több tagja rendszeresen részt vesz előadásaikon. Szükséges, hogy több, az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatot az egyes civil szervezetekkel.*
- *Hivatalos szervek: A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.*

2.6. Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

Nem anyagi erőforrások

- Iskolán belüli együttműködés

Tanárok: Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Azoknak a kollégáknak, akik most kívánnak bekapcsolódni az iskola környezeti nevelési munkába, a tapasztaltabb kollégák tanácsokat, javaslatokat adnak.

Diákok: Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kultúrált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló diákcsoporthoz.

Tanárok és diákok: A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai programok keretében sajátítják el. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában, a témanapoknak. A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is. A tanórák környezeti tartalmát a szakmai team határozza meg.

Iskolapszichológus: Az iskolapszichológus felméréseivel, és azok elemzésével segíti környezeti nevelési munkánkat. A továbbiakban rendszeressé kívánjuk tenni ezeket a vizsgálatokat, hogy munkánk hatékonyságáról is tájékoztatást kapjunk.

Tanárok és szülők: Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház s az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Iskolánkban ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók, másrészt az egyes környezeti nevelési programjaink anyagi fedezetét – a lehetőségeiket figyelembe véve – a családok maguk is biztosítják.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak: Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének

takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószereket használunk.

Anyagi erőforrások

- Saját erőforrások

Költségvetés: Az iskolai költségvetésből minden évben olyan felújításokat kell végezni, amelyek a környezetbarát és kultúrált környezet megteremtését, továbbá a környezetkímélő működtetést szolgálják.

- Külső erőforrások

Fenntartó: Mivel a fenntartóval történt egyeztetések után az iskola egyik kiemelt nevelési területe a környezeti nevelés, ezért a fenntartó minden évben támogatja az iskolai környezeti nevelési munkát. Továbbiakban is folytatni kívánjuk azt a gyakorlatot, hogy az iskolai beszerzési egyeztetések során határozzuk meg, mekkora összeg fordítható környezeti nevelési célokra. A tanárok kéréseit összegyűjtve a környezeti szakmai team vezetője képviseli a megbeszéléseken a környezeti nevelési munka érdekeit.

Pályázat: A pályázat-megjelenések figyelése a szakmai igazgatóhelyettes feladata. Az igazgatóhelyettes tájékoztatja a kollégákat a pályázati lehetőségekről és segít a pályázatok elkészítésében. Az elnyert összeget teljes egészében arra a területre kell fordítani, amire a kiírás szólt.

3. Alapelvek, jövőkép, célok

3.1. Alapelvek, jövőkép

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk:

- *a fenntartható fejlődés,*
- *a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések,*
- *a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései,*
- *alapvető emberi szükségletek,*
- *emberi jogok,*
- *demokrácia,*
- *elővigyázatosság,*

- *biológiai és társadalmi sokféleség.*

Tartsuk szem előtt, hogy egy gyereket képezünk minden órán és foglalkozáson, vagyis fontos, hogy a diák fejében egységes rendszer alakuljon ki!

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- *a környezettudatos magatartást és életvitelt,*
- *a személyes felelőségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt,*
- *a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát,*
- *a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését,*
- *a rendszerszemléletet,*
- *tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését,*
- *az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.*

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban. Ilyenek például:

- *alternatív, problémamegoldó gondolkodás,*
- *ökológiai szemlélet, gondolkodásmód,*
- *szintetizálás és analízis,*
- *problémaérzékenység,*
- *kreativitás,*
- *együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód,*
- *vitakészség, kritikus véleményalkotás,*
- *kommunikáció, média használat,*
- *konfliktuskezelés és megoldás,*
- *állampolgári részvétel és cselekvés,*
- *értékelés és mérlegelés készsége.*

Az iskola környezeti nevelési szemlélete:

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A diákok számára olyan oktatást kell az iskolának biztosítani, amelyben a szakmai képzésen kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket kell

kialakítanunk. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.

Iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a diákok majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

3.2. Konkrét célok

Rövid távú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek.

Új tervek:

- *az iskolában tervezett új, speciális érdeklődésű képzési irányok követelményeinek, tananyagának, specialitásainak kidolgozása*
- *az egészségnevelési program elkészítése és háromévenkénti felülvizsgálata,*
- *a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához,*
- *tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása,*
- *új környezeti nevelési irodalmak feldolgozásán alapuló foglalkozások szervezése*

Hagyományok ápolása:

- *iskolnap szervezése az egész iskolai közösség számára,*
- *drog-prevenációs program folytatása,*
- *osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.*

Szaktárgyi célok:

- *a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl. ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei),*
- *a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon (a környezetszennyezés hatása a természeti-, és az épített környezetre, az emberre),*
- *médiás módszerek alkalmazása szakórákon.*

3.3. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórai foglalkozáson

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció, legalább néhány területen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy megfelelő módon diákjainkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról. Lehetőségeink:

- „akciók”,
- pályázatok,
- kérdőíves felmérés,
- iskolarádió működése,
- versenyek,
- témanap,
- DÖK-nap.

3.4. Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Ezek nem mindegyike ismert mindenki előtt, ezért olyan tanárképzést szervezünk, amelyen bemutatjuk az interaktív lehetőségeket. Fontos, hogy ezeket mindenki saját maga is kipróbálja, mielőtt diákokkal alkalmazza. A foglalkozások, módszerek így válnak csak hitelessé. Néhány, munkánk során alkalmazott módszercsoport:

- kooperatív (együttműködő) tanulási technikák,
- játékok,
- projekt módszer,
- kreatív tevékenység,
- közösségépítés,
- művészi kifejezés.

3.5. Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótolni kell

az elhasználódott eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális eszközök álljanak a tanárok és a tanulók rendelkezésére.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye is.

3.6. Iskolai környezet

Lásd a helyzetelemzésnél (2.2. fejezet)

3.7. Kommunikáció

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy diákjaink a nagyszámú írott, hallott és látott média-irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Fontos számunkra, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat meg tudják az értéktelentől különböztetni.

Iskolán belüli kommunikáció formái

- kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel,
- házi dolgozat készítése,
- iskolarádió felhasználása híradásra,
- faliújságon közölt információk készítése,
- szórólapok készítése.

Iskolán kívüli kommunikáció formái

- környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból,
- környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása,
- környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése
- a közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése.

3.8. Minőségfejlesztés

Az iskolai környezeti nevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér az iskola életének más területén alkalmazottaktól. Ennek oka, hogy a környezeti nevelés a szakmai ismeretek mellett – a többi tantárgyhoz képest –

markánsabban közvetít egy viselkedési módot és értékrendet az embenek a világban elfoglalt helyéről.

Az iskolapszichológus segítségével környezeti attitűdvizsgálatot végzünk az iskolába érkező tanulók között. Az osztályfőnök és a szaktanárok megbeszélik a mérés eredményét, majd felhasználják az további munkájuk tervezésében.

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyak helyi tantervébe építjük be, s ennek keretében kerülnek mérésre is. A szaktárgyi teameknek egy kereszttantervi követelményrendszert kell kidolgozniuk.

A környezeti nevelési team – az iskolai munkaterv részeként – minden tanév elején írásos formában elkészíti az iskola éves környezeti nevelési munkaprogramját. Az év végi értékelő nevelőtestületi értekezleten az iskolai munkaterv ezen része is megvitatásra, illetve elfogadásra kerül.

3.9. Továbbképzés

Az élethosszig tartó tanulás egy pedagógus számára nélkülözhetetlen. Ennek egyszerre kell tartalmaznia a szakmai és a módszertani ismeretekben való fejlődést.

Az iskola továbbképzési programjába beépítve az ötéves továbbképzési idő alatt évente legalább egy tanár részt vesz a külső intézmények által szervezett környezeti nevelési tanár-továbbképzési programokon.